

fructu, ob calorem vehementem, ferrum concoquere potest: tales multæ matres, in digerendo, dissimulando, & utinam etiam in persuadendo, & fovendo, errata suarum filiarum. Did. Nyff. f. 5, Dom. i. Quadrag. §. 2.

Num. II.

Mala educatio puniatur à Deo.

Occurrit ei Dominus, & voluit occidere eum. Ex. 4. 24. Quis non inhoret, & tremat? digressum à Dei colloquio Moysen, regni abdicatione, Ægypti occasione, legatione ad Pharaonem, insignibus, insignem, Angelus non arguit, non flagellat, non vulnerat; sed neci destinat. Incircuncisi scelus tam grande est, ut destinatum ad maxima prophetam supplicio subjecerit perditionum? sed Deo collocutus est, Jethro pro Deo valedixit, in Deum constitutus est Pharaonis, annis 40. servivit pro tuenda lege, annis item 40. pro tuenda justitia exulavit.

Summa sunt hæc, ait Angelus: tantum tamen incircumcisi pueri piaculum est; ut solo funere parentis expiari possit: volebat occidere eum. Quod si neglecta, imò dilata, pueri circumcisio in tantum adduxit discrimen virum tantum? quantum poenarum illi impendit parentibus; qui non solum non expiant filios ab Adæ peccato; sed propriis, & iniquissimis, sceleribus inquinari eos sinunt, imò non raro cogunt. Oliya l. 3. Strom. §. Qui sunt hi heremones.

Cecidit (Heli) de sella retrosum iuxta ostium, & fratris cervicibus mortuus est. 1. Reg. 4. 18. Non moritur in sella sedens, sed cadens: ut qui filios probè non instituit, magisterii cathedra indignus censeatur. Non cadit in faciem, sed in tergum; ut qui filiorum scelera, ut par erat, non advertit; quò ipse rueret, ignoraret. Cervicis fregit ex ruina, caputque illisit: quia filiorum cervicis indomitas non subegit; & proprium capitis officium, in administranda familia, non curavit. Mendoza in 1. Reg. 1. annot. 10. De patre impio queruntur filii; quoniam propter illum sunt approbro. Eccl. 4. 10.

Maledixit eis. 4. Reg. 2. 24. Magis parentes, quam pueros, punire voluit: parentes enim idololatæ pueris instillabant suam idololatiam, & contemptum veri Dei, ejusque prophetarum. Nam, ut ait S. August. l. 204. de temp. ren parentibus insipientibus scisse pueri contumeliosi credendi sunt. Neque enim illi clamarent, si parentibus displiceret. Et S. Iulianus q. 80. Deus puerosum clade parentes flagellavit; ac simul posteros monuit: ut in vero Dei cultu, modestia, & probitate, filios suos educerent; nè similiter castigentur. Cornelius hic.

Egressi duo ursi de saltu. 4. Reg. 2. 24. Cur potius ab uris, quam leonibus (cum, ut notat Abulenensis, regio illa leonum fuerit feracissima) fuerint discerpti? quia uris parentes de educatione sollicitos adumbrant: nam, ut refert Plinius, l. 8. c. 36. partus suos informes lambendo fingunt, polium, formant. S. Amb. l. 6. hexam. c. 4. urfa partus suos ad sui effingit similitudinem: tu filios institueret tui similes non potes? Id. ib.

Num. III.

Mala educatio diffundatur pluribus motis.

Erunt vobis, quasi clavi in oculis, & lanceæ in lateribus. Num. 33. 55. hoc impletur in malè educantibus proles suas.

Dilexi. Pl. 114. 1. O quam afflicti parentes multi, qui filiis suis semper vesperas Defunctorum canunt. Primum ibi verbum dilexi. Nimis liberos amant; & illi hac occasione Placebo canunt; exorbitando, ad placium in bonis dies suos ducendo. Quid tandem? miserimè vitam perdunt; & parentibus canendum Requiem maximo dolore. Paoletti Dom. infra Oct. Nat. D.

Ubi est litteratus? ubi legis verba ponderans? ubi doctus parvulorum? querit Il. 33. 18. ruinam. Lupremam Republicæ Hebræe ostentans. q. d. de Republ. Hebræorum actum est: quia juventutis doctores boni, instructoresque non adfuit. Mendoza in 1. Reg. 1. Educatio filiorum.

Ex quo ei hoc accidit? ab infamia. Marci 9. 20. S. Chrysof. l. 51. interrogacione tali tempus aperit, ætatem pandit, revolvit infamiam: ut tanti mali causa non tangat sobolem, sed parentem: quia à Deo sibi datum pignus, ad diaboli gratiam, demonum retulit ad honorem. Si adulto malum accidisset, filii culpe deputaretur. At cum ab infantia demonis fit domicilium, patris crimen est, qui malè puerum educavit. Sylv. hic q. 20.

Sic Deus dilexit Mundum. Jo. 3. 16. Ecce Deus dedit tibi filium suum; & tu merito debes ei dare filium tuum; ipsum semper ad bonum inducendo. Sed heu! Deus dedit tibi filios; & tu dedisti diabolo filios tuos, quando eos in vitis educasti. Pl. 105. 37. immolaverunt filios suos, & filias suas ammonis. S. Bonav. ser. 2. f. 2. Pentec.

Ex Patribus, & aliis.

Nemo omnino est sic prudentiæ inops, qui non summa infamia dignum iudicet, se ab avibus, & bellis, quæ longissime à ratione abfunt, virtute superari. Nam si leane cordi est fetus; si lupus pro catulis decerit, & sanguinis ovium dispendio cibum illis omni periculo postposito, ministrat, cum ipse vorax sit. Quid, quæso, Judici tuo Christo dices o homo, familiam habens, & filios; ab ipsomet Domino, & Judice, sibi ut pedagogo alendos, sanguine suo redemptos; qui præceptum de educandis filiis negligis, naturamque pervertendo, etiam divinum mandatum concutare non times? S. Basilus orat. 18.

Nulla alia ex ratione perverti ut fiant liberi contingit; nisi quòd eorum patres circa vitæ præsentis commoda æquò amplius, & incumbunt, & ferè dixerim, insanunt. S. Chrysof. l. 3. adv. vitup. vitæ Monast.

Majorem aminorum, ac equorum, quàm filiorum, curam habemus. S. Chrysofom. hom. 60. in Matth. 18. videlocum, & multa invenies.

Qui non corripit puerum ova furantem, magnum postea latronem patitur, equorum stabula perfringentem. Sanct. Petrus Dam. l. 1. ep. 22.

Chariores multi videntur habere porcospinos suos, quàm filios. S. Thomas l. 5. de erudit. princip.

Tartari nonnulli suos infantes lacte canino, ut evadant feri, pugnaces, rixosi, instar canum. Prov. 1. 10. Si te lasciverint peccatores. Cornelius hic.

Notum est exemplum adolescentis: qui materna indulgentia, ut fit, corruptus; cum ob scelera duceretur ad supplicium, exclamavit: non Prætor, sed mater mea, ducit me ad furcam. Corn. in Prov. 23.

Vide plura tit. Filii, Exempla, Juvenus, Matres, Parentes.

TITULUS IV.

ELECTIO.

§. I.

Libera homini ad bonum, & malum.

Proposuit tibi aquam, & ignem: ad quod volueris, porrigere manum tuam. Eccl. 15. 17. Per aquam, & ignem, quæ sunt elementa opposita, proverbialiter accipere quælibet contraria. Hinc per aquam, quæ refrigerat, accipere refrigerium gloriæ; per ignem, prænam, & flammam gehennæ. q. d. elige utrumlibet quodvis. S. Basilus in illud Plal. 61. 10. venturam tamen vani filii hominum mentales in lateribus, ita aiter: quid est, quod dicit: quoniam cuilibet nostrum intus statera quædam est à Creatore omnium apparata, per quam rerum naturam probè possis cognoscere. Posui, inquit, ante faciem tuam vitam, & mortem; bonum, & malum; duas inter se contrarias naturas. Has tu apud tuum tribunal, & iudicium, examina; ac diligenter expende, quid utilius tibi sit? an momentaneam, parumque duraturam, eligere voluptatem, per quam mortem apprehendas æternam? an in virtutis exercitatione afflictionem malle, quæ perpetuas consequaris delicias? Cornel. hic.

Surge, & accipe puerum. Qr. Matth. 2. 20. Joseph, Nutritus Christi, rediurus in patriam, duas sibi vias habuit propositas: liberum ei erat, aut in Judæam, aut in Galilæam ire: Angelus enim id unum iusserat: vade in terram Israël. Joseph prudenter deliberans, cum audisset, quòd Archelæus regnaret pro Herode patre suo; timuit illi ire. Ad cælum nobis, & ad orbem, via patet; eligamus maturè, utra placeat. Sexcenties ingerit nobis, apud inferos regnare diabolum, apud Superos Christum. Elige, quod placet. Drexelius de inferno c. 13.

Quid vis? utrum amare temporalia, & transire cum tempore? an Mundum non amare, & in æternum vivere cum Deo? S. August. t. 2. in ep. S. Joan.

Dic mihi, o cor humanum! quid magis eligis? semper gaudere cum hoc sæculo? vel esse semper cum Deo? Quod plus diligis, hoc plus eligis. Hugo à S. Vict. tr. de laudib. charitat.

§. II.

Motiva bonæ electionis.

Reprobatio mali, & electio boni, sic animæ rationali infixa sunt divinitus; ut de hoc nemo rectè causetur, quia nulli ad harum rerum profectum deest scientia, sive potentia: quia, & quod agendum est, scimus; & quod scimus, facere possumus. S. Cyprianus de Baptismo Christi.

Sanè prudens, & dispositissima electio, quæ transitoria æterna, vitæ virtutes, exilio patriam prætulisti. Hildebertus 31. ad viduum Sæculo renuntians.

Est rationalis animæ justum iudicium, ut eligat Deo magis servire, ac Sæculo; ut statuat mandatis Christi obsequi, non diaboli

boni consilii depravari: ut spiritualibus inhæreret decernat studiis, non carnalibus vitis imitari: & ut æternam beatitudinem futurorum brevissimi Mundi voluptatibus iudicet præponendam. S. Gaudensius tr. 11.

Cogita, te medium, inter cælum, & terram, constitutum esse; & tam illud, quàm hunc, ad te admittendum, patere; pro elevatione, quam facies. Considera deinde electionem alterutrius, quam quis in hoc Mundo fecerit, æternum in altero duraturam. D. N. J. Christus è summo cælorum, ea, quæ est, benignitate, te aspicit, & quàm blandissime invitat, dicens: intra dilecta anima mea in requiem æternam? conice te intra bonitatis meæ brachia, quæ immortales illas delicias, ex amoris sui abundantia, tibi præparavit. Vide etiam Sanctos te studiose adhortantes; & tot sanctorum animarum milliones, te blandè, amiceque invitantes: ac dè nihil videre desiderantes, quàm ut cor tuum in suo aliquando conjunctionem sit; quò iunctis animis Deum in omne ævum dilauderis. S. Franc. Salehus Philoth. p. 1. c. 17.

Omnis homo, cum sit dotatus prærogativa rationis, debet uti ipsa, ad discernendum inter bonum, & malum; inter bona præsentia, & futura; inter mala præsentia, & futura; inter bona corporis, & animæ; inter Creaturam: ut, quòd melius est, eligat. B. Humbertus p. 1. f. 1. ad omnes homines.

§. III.

Electionis bonæ praxes, & regulæ.

Memento Creatoris tui in diebus juventutis tuæ. Eccl. 12. 1. Hebr. tempore electionis tuarum. Sensus, quasi dicat, iuxta S. Hier. Hugon. Dionys. Cajetan. Adolescentes, qui in flore, & vigore, es ætatis; blandit tibi voluptas, sollicitat venus, infingunt focii, impellit demon: quare nè is succumbas, & te ipsum perdas; memento Creatoris tui: quòd scilicet fit Deus tuus Creator, tu ejus creatura; quæ totum suum esse, quantum quantum est, debet Creatori; ab eoque totum pendet, tam in esse, quàm in conservari, sicut radius à Sole. Si igitur homo creatura Dei est, memento te totum, quantum es, Dei esse, non tuum; non parentum, non alterius creaturæ. Redde ergo Deo, quòd suum est, redde te ipsum. Itaque Creatoris nomen habet emphasim; qui titulus expocit à creatura; ut Deo Creatori suo, velut absoluto suo Domino, præstet omnem submissionem, reverentiam, & amorem. Corn. hic.

Primus Adam pelliceis vestitur tunicis, pannis secundus involvitur. Non est tale iudicium Mundi. Aut iste fallitur, aut Mundus errat: sed divinam falli impossibile est Sapientiam. Quid enim? Christus utique, qui non fallitur, elegit, quòd carni molestius est. Id ergo melius, & utilius; idque potius eligendum. Et quisquis aliud doceat, aut suadeat; ab eo, tamquam à seductore, cavendum. Quid stultulum eligat? plane ut reprobet gloriam Mundi, damnet sæculi vanitatem. S. Bernardus serm. 3. in Nat. D.

Quidam prius iudicant, & postea probant: ego, de portione, utrumque dulcis fir, an amara? ante gustum non iudicabo. Sanctus Bernardus ep. 192.

Talem quique viam eligat, qualem eligere voluisset, si in mortis articulo constitutus esset. S. Laurent. de discipl. Monast. cap. 20.

Operatio virtutis electivæ attenditur in consilio, iudicio, & desiderio. Consilium autem est in inquirendo, quid sit melius? hoc? an illud? sed melius non dicitur, nisi per accessum ad optimum, accessus autem est secundum majorem assimilationem. Omni igitur consiliani necessaria est impressa notitia summi boni. S. Bonavent. Itiner. ment. ad Deum cap. 3.

TITULUS V.

ELEEMOSYNA.

§. I.

Symbola.

Elevatio manuum mearum, sacrificium vespertinum. Pl. 140. 2. Elevatio manuum significat opera pia, quæ in eleemosynis exeretur. Sacrificium verbò vespertinum illam oblationem significat, quam in fine vitæ Domino solet offerre religiosa devotio, cum præsentiam gerimus. Vesper enim nostra est, quando illa lucem morte veniente deserimus. Caffiodorus hic.

Cum univèrsis lignis Libani. Cant. 4. 14. Ligna Libani sunt quidam amici nostri, potentia Sæculi grandes, atque facultatibus dilatati: ita ut ex eleemosynis eorum sustententur parvuli nostri; quemadmodum in ramis lignorum Libani nidificant pasceres. Pl. 103. 17. illic pascere videlicet. Sic qui spiritualibus suis abundant minus, carnalia spiritualibus communicant, ut jure spiritualium illorum participes fiant. S. Rupertus in Cant.

Sine lumbis vestri pascunt. Luc. 12. 35. Aliqui hoc deministrantibus Christo, & pauperibus, per eleemosynam (de hac

enim sermo proximè præfecerat) exponunt. q. d. præcingite lumbos, ut fitis expediti, & agiles, ad ministrandum Christo, & pauperibus. Cornel. hic.

Valorum ex navi projectio, est eleemosynarum largitio. & temporalium abjectio. S. Vincentius Ferr. Dom. 3. Epiph.

Medius inter areolas plenus arena puteolus. Lem. Congregat, ut disperdat.

Plura occurrent sequentibus paragraphis.

§. II.

Eleemosyna comparatur sacrificio.

Edite ei Sacerdos sanctificatum panem. 1. Reg. 21. 6. Famelico David sacros panes obtulit Abimelech: opus id scivit Deo gratum. Beda de illo: melius arbitrans famis periculo homines liberare, quàm Deo offerre sacrificium, dicente propheta: quia misericordiam volui, & non sacrificium. Ofæz 8. 6. Alvarez Illustr. 179.

Anima, quæ benedicit, impinguabitur. Prov. 11. 25. Benedicit, id est, beneficit. Mystice Tò benedicit innuit, eleemosynarium esse Sacerdotem mysticum; qui egenis benedicit ore & magis manu. Sic Paulus docet 2. Cor. 9. 13. Eleemosynam esse sacrificium, cujus victimæ opus erogat, altare pauperes, sacerdos eleemosynarius, immolatio erogatio. Cornelius hic.

Ed quòd & ipse sit filius Abrahe. Luc. 19. 9. Cur Zachæus dicitur Abrahæ filius? Sanct. Chrysof. hom. de Zachæo: Abraham Domino filium, Zachæus substantiam, obtulit ille hæredem, hic hæreditatem, donavit. Ille immolandum filium, quòd habuit pignus exhibuit, hic patrimonii substantiam Domino immolavit: ut certe Abrahæ filium nuncupatur, dum ordinem gloriæ paternæ exequitur. Sylveira hic q. 15. Quomodo filius Abrahæ? quem montem sacrificiorum descendit? An ligna humeris portavit, ut Isaac; an gladium cervici exportabat? quomodo Zachæus tam cito filius Abrahæ? S. Laurentius Novar. om. de prænit. Zachæus, pusillus corpore, factus est præclarus opere. Flagitiosus conceptus, felix subito de eleemosyna nascitur. Bæza t. 2. l. 6. cap. 8. §. 15.

Cogita, cui potum præbes, & perhorrebas: cogita, quia Sacerdos Christi tu fas, cum propria manu ei offeras, non carnem; sed aquæ frigidæ, calicem. S. Chrysof. hom. 46. in Matth. 13.

Sicut Abel obtulit sacrificium, & respexit Deus ad eum. Gen. 4. 4. & ad munera ejus; & illud fuit causa mortis ejus. Sic Laurentius magnum, & famosum, obtulit Deo sacrificium, thesauros Ecclesiæ dando pauperibus. Et hæc fuit prima causa mortis ejus. S. Rupert. lib. 6. c. 20. de oper. Spir. Sanct.

Altare tuum Christus est, quod in paupere, vel in tua mente, ubique invenies. In omni loco sacrificatur, & offertur nominis mei oblatio munda. Malach. 1. 11. S. Bonavent. ser. 2. D. 5. Pent.

§. III.

Eleemosynæ varæ prerogativæ, & laudes.

Rebecca dando servo Abrahæ, & animalibus, aquam, copulata est Isaac. Genes. 24. & Gen. 29. 11. Jacob ad quando greges, meruit introduci in domum Laban, & copulari Racheli. Et Moyses Ex. 2. ad quando oves Jethro sacerdotis, introduci meruit in domum ejus, & ejus copulari filiæ.

Eleemosyna viri, quasi signaculum cum ipso. Eccl. 17. 18. Rabanus, & Jansenius, sic explicant: sicut sigillo, vel signaculo, solemus obfirmare res charas, pretiosas; ita Deus obfirmat eleemosynas cujusque in mente sua. Magis genuinè: ipsa eleemosyna est quasi signaculum, id est, annulus signatorius homini est charissimus, quem semper in manu, & præ oculis, habet; sic est & eleemosyna coram Deo, scilicet ipsi in pretio, eique charissima. Addunt aliqui: eum, qui eleemosynam erogat, à Deo quasi sigillum accipere; ut scribat, quidquid volet, quidquid optabit; sigilloque Dei diploma imprimat, & obfirmet: quo ante Dei tribunal presentato haud dubiè postulatum impetrabit, Cornelius hic.

Uicunque prædicatum fuerit hoc Evangelium. Qr. Matth. 26. 13. S. Chrysof. hic: ecce, quòd dixit, factum est, & ubique videbis hanc mulierem famolam; quòd multis regibus, & Ducibus, non contigit.

Magdalena Luc. 7. 38. prius pedes Christi unxit, quàm caput Matth. 26. 7. Serpius enim præfert Deus ea, quæ pauperi damus, quàm quæ ipsi Deo. Pinna in Eccl. Ethol. 112.

Vidit Angelum Dei. Act. 10. 3. Cur ad illuminandum Cornelium inde, non mittitur aliquis Discipulus, sed angelus? Ad illuminandum Eunuchum missus Philippus, sed angelus? Ad illuminandum bonæ opera, eleemosynas ejus, & orationes, quæ Deo offe-

Distribuit discumbentibus, quando volebant. Ib. Bona enim crebunt, dum egenis impenduntur. Prov. 11. 24. Dividunt propria, & ditiores fiunt. Apostoli quinque solum panes habebant; sed cum turbis apponunt, divitiores fiunt; & panibus multiplicatis, & duodecim fragmentorum copinis superantibus, Elcobar. 1. 1. mir. Chr. sect. 2. obl. 3.

Exempla.

Levanculus tuus. Gen. 13. 14. Vidisti, quomodo Deus ceteris beneficiis? vidisti dignam divina bonitate munificenciam? vidisti, quantis cessit, & quanta est affectus? Hic erudiamur, ut magna in dandis elemofynis largitate utamur; quo, datis, patris, adipiscamur magna. S. Chrysof. hom. 34. in Gen.

Vidua Samanitæ mortuum sibi filium collocavit super lectulum hominis Dei. 4. Reg. 4. 21. Ubi eum Elizeus ad vitam revocavit. Cur non in lectulo pueri eum collocavit? credo, quia ille lectulus Elizeo ex elemofyna datus fuerat; & ideo mirabilem vim resuscitandi mortuus quasi habebat. Mendoza in 1. Reg. 10.

Ego dimidium bonorum meorum do pauperibus. Luc. 19. 8. Prius dicendum videtur, reddo Creditoribus, deinde do pauperibus quia prius, & gravius urget obligatio, quam largitas ex pietate. Cur opus consilii anteponit præcepto? S. Chrysof. hom. de Zachæo: conferunt dona, quod fraudes ademerant: dona enim pauperum sunt lucra animarum. Prius dat dimidium pauperibus, ut largior fieret restitucio. Pro fœnore sperabat, ex elemofynis divitias multum crescere: ut ergo valeat, non simpliciter, sed quadruplum, restituere, prius dimidium bonorum suorum statuit in pauperes expendere; ut inde opes multiplicentur in quadruplum Creditoribus restituenda. Sylveira hic q. 13.

Anno 1631. quo hæc scripsi, magnus Hetruriz Dux Ferdinandus, cum pestilens grassaretur Florentie, toto contagii tempore triginta quatuor millia egentiorum hominum, & inclusorum, aluit. In diem singuli octo carnis uncias, duas panis libras, oleum, sale, ligna, legumina, aliaque hujusmodi acceperunt; ita ut egentioribus in victu nihil defuerit. Expendisse dicitur septingenta millia Coronatorum tempore contagionis. Dux ipse, sine ullo comitatu, quotidie ad pauperes revisit humaniter allocutus, & solatus est. Non distulit Deus præmium: Idibus Februarii in palatio, dum aliud quæreretur, reperta est cista ferrea, ligno vili operata, sed aëreali nobilitate plena. In capsulis primis inventæ sunt scutellæ argenteæ cum effigie Cosmæ Ducis primi. Cistam alitius nostrum non est scrutari. Itæ Cæsar Troilus Florent. Colleg. Rector litteris testatus est. Apud Drexelium de elemof. p. 1. §. 4.

Sententia Patrum.

Cibusegeni, regni celestis est pretium: & largitor temporalium hæres efficitur æternorum. S. Leo 14. de Collectis.

Planta in pauperum manibus, quæcumque volueris: nihil hæc terra pinguis. S. Chrysof. hom. 22. in Acta.

Qui pecunias servat, non est earum dominus. Quod si, ut augentur, servas; ea profecto optima ratio augendi, in omnes distribuatur. Neque enim sine sumptu lucrum, neque divitiæ sine largæ effusione proveniunt. Cuius rei argumentum in secularibus rebus videre licet: siquidem mercator, & agricola; ille pecunias, hic femina, profundit Mercator navigando pecunias in multos impendit, ut deinde lucretur; agricola, femina in terram jaciens, assiduo dies labore exercetur, ut plus inde accipiat. S. Chrysof. hom. 18. in Joan. 1.

Noli pecuniarum respicere sumptum, sed magis eum, qui ex illo sumptu est, proveniunt. Si enim, qui seminat, gaudet, tametsi in incertum seminat; multo magis qui cœlum, quasi agrum colit. Idem ser. 1. in ep. ad Roman. c. 12.

Ans omnium artium quætuosissima, elemofyna. Id. hom. 33. ad pop. Antioch.

Felix est illud horreum, & omnium fructuum multiplicatione dignissimum; de quo egentium, & debiliun, satietur esuries de quo relevatur peregrini necessitas; de quo desiderium fovetur inermi. S. Leo 1. de jejuniis.

Si quis crederet, aliquam esse terram, vel regnum, ubi calix aquæ frigide valeret sibi mille marchas; libenter portaret illuc. Sed certo in regno celorum quantitas mercedis multo plus excedit parvitate meriti nostri. S. Bonaventura serm. 3. Dom. Septuag.

Quid est temporalia aggregare, nisi lutum cumulare. Sicut enim in luto, quando cumulus major est, tantò periculosior; sic divitiæ congregatæ gravant; sed dispersæ juvant. Sicut lutum, si congregetur, fœtorem generat; sed si dispergatur super terram, eam fecundat, &c. Idem 1. 23. Dom. infra Octav. Nat.

Elemofyna sicut semen: semen debet abscondi, elemofyna occulte dari. Eccl. 29. 15. conclude elemofynam in corde pauperis. Semen videtur perdi, cum potius renovetur; sic elemofyna videtur amitti, cum datur; quæ tamen tunc optime servatur. Semen cum fœnore surgit; ita &c. Semen sustinet molestias multas,

gelu, &c. Sic misericors sustinet omnes necessitates pauperum; Id. dix. fal. c. 16. de Elemof.

§. III.

Elemofyna necessaria, utilis, ad consequendum cœlum.

Ex Veteri, & Novo.

Mitte panem tuum super transientes aquas. Eccl. 11. 1. Aliqui apposite censent, esse metaphoram à mercatoribus, frumenta, & panes, transmittentibus in exteras regiones, lucra causa. q. d. Sicut mercator panes, & grana, per naves transtulit in alias oras, ut ea ibi caro vendat; itaque ingens lucrum demum reportet: Sic & tu mitte panes, & opes tuas, in pauperes. Sis Prov. 31. 14. navis sustinet de longe portans panem. Pauperes sunt naves; per quos elemofynas in cœlum præmitas. Hæ naves nunquam patiuntur naufragium. Cornelius hic. Lazarum sibi compatiemtem haberet dives; si deciduas micæ præbuisset. Naxera in Jos. 15. §. 44.

Da partem septem, nec non octo. Eccl. 11. 2. S. Gregorius lib. 35. mor. c. 7. analogicè sic explicat: per septenarium numerum, hoc, quod septem diebus agitur, tempus præfens expressit; per octonarium verò vitam æternam designavit. Ac si aperte diceret: sic dispensa temporalia, ut appetere non obliviscaris æterna. Hinc est, quod quindecim gradibus templum ascenditur. Ezechiel. 40. 26. 31. ut ex ipsa ejus ascensione discatur, quatenus per septem, & octo, & temporalis sollicitudine dispensetur actio, & providè mansio æterna requiratur. Apud Cornelium hic.

Rodde debitum tuum. Eccl. 4. 8. Elemofyna vestigal nostrum est, ut transiens demus, veluti non transientes fedentibus in via. S. Hier. hic. Ergo ac lege divitiæ divitibus dantur; & hæc lege eas in cœlum inferre conceditur; ut scilicet vestigal pauperibus tribuant: quod si non faciunt, omnes facultates perdunt. Pinna hic Ethol. 49.

Anne ibi faciem tuam sustina tua. II. §. 8. Hugo Card. idest, elemofynæ tuæ, & opera tua bona. Elemofyna enim est velut præcursor hominis in curiam cœlestis regis, ut præparet locum facienti.

Venite benedicti Patris mei, & possidete. Matth. 25. 34. Quid percipite? Regnum. Pro quare? esturvi; & desideris mihi manducare. Quid tam vile? quid tam terrenum? quam frangere panem esurienti.

Tanti valet regnum cœlorum! Frange esurienti panem tuum, & egenum sine recto induc in Domum tuam. Si videris nudum, vesti. Si non habes facultatem frangendi panem, &c. da calicem aquæ frigide; mitte duo minuta in gazophylacium. Tantum emit vidua duobus minutis, quantum emit Petrus relinquens retia; quantum emit Zachæus dando dimidium patrimonium. Regnum Dei tantum valet, quantum habueris. Sancti August. in Psal. 49.

Facite vobis amicos. Luc. 16. 9. Qui urbem magnam vitæ expugnare non valent, murorum custodios donis, magnaque pecuniæ copia, corrumpunt; ut noctu aliquam urbem januam patefaciant. Unde apposite illo verbo usus est, cum asseruerit. q. d. cum aliter obtinere hanc urbem non potessis, ad elemofynas artes, pioque dolos, confugite: pauperes enim manum vobis porrigent, & cœlum patefacient. Incert. Auth.

Ecco dimidium bonorum meorum. Eccl. 19. 8. q. d. qui hucusque hujus vitæ temporalis tantum curam habui, omnia bona in presentem vitam asservabam, immemor futuræ: tunc autem duplicem vitam agnovi; presentem unam, alteram futuram. Unde partita re familiaris, dimidium bonorum meorum in usus presentes asservo; dimidium verò in vitam futuram per manus pauperum transmitto. S. Chrysof. 1. 54. Sicut iste tibi credit vivere, quia illuc transmittit sua: ita ille se tibi non credit esse victurum; quod sibi illic, quod habere debeat, nihil paravit. Pinna in Ecclum. Ethol. 212.

Ex Patribus, & aliis.

Ante fores gehennæ stat misericordia, & neminem permittit in carcerem mitti. S. Aug. 1. 56. hom. 30. In mercatibus nemo angitur sua pro mercibus dare: quantoque fuerint pretiosiores, tantò magis gaudet, ut quam accipit præcellentior. At tu & aurum, & possessiones, distribuere; præterea lapidem, ac terram, pro æterna dare felicitate gravaris. S. Basilus 1. 2. in divites avaros.

Si alacri animo das aurum, ut equos possideas; cur id regno Dei potius commutare suasus dolos? simulque tantum abnuis donum mille sumptum occasiones commemorando? Quid miser Judici respondes? parietes vestis, hominem non vestis? equis phaleris ornas; fratrem tuum lacris amictum panis aspernas; carnes ad vendendum pascis; esurientes non respicis? aurum in terram condidisti; egentes super terram non curas. Basilus ib.

Cibus egeni, Regni cœlestis est pretium; & largitor temporalium, hæres efficitur æternorum. Sancti Leo ser. 4. de collect. elemof.

Theaurum suum condidit in cœlo, qui Christum pascit in paupere. Benignitate itaque in hoc, & dispensationem divinæ pietatis, agnosce. Idcirco enim te abundare voluit, ut per te alius non egeret. S. Leo 1. 1. de Collect.

De terrenis cœlestia procedunt; de parvis magna gignantur; & temporale donum in præmium transit æternum. S. Leo 1. 2. de jejun. sept. mensis.

Miserantur pauperum, qui sibi volunt parcere Christum. Faciles sint in elementa miserorum, qui cupiunt ad societatem pervenire Fidelium. Unde autem exigua ista impendia tanta æstimari taxatione meruerunt? nisi quia pondera operum charitatis lance pensantur. Id. 1. 4. de collect.

Est elemofyna nota cœli janitoribus; & contradicere nemo, sed omnes cedunt. S. Chrysof. hom. 36. ad pop. Antioch. Expellitur Virginitas, si elemofynam non habet. Idem hom. 34. ibidem.

Nihil proficiat ita nos eximere potest à gehenna ignis, atque largitas elemofynarum. Id. hom. 31. in Gen. c. 11.

Impossibile est, est innumera faciamus bona, sine elemofyna cœlestis regni vel vestibulum quidem attingere. Id. hom. 22. in Joan.

Domum in cœlis manus pauperum ædificant. Id. in illud Pl. 88. quoniam dixisti, in æternum misericordiam adhibebitur in cœlis.

Audite orantem prophetam, & dicentem: Vocate, & reddite Domino Deo vestro. Pl. 75. 12. Reddite, quod accepistis; accipite, quod non habetis. Quid est, quod dixi, reddite, quæ habetis? habes pietatem, fac pietatem. Habes numerum; compara cœlum: habes vestimentum; indue nudum vestimentum. Das hospitium; accipies mansionem in cœlo. Vide, si est comparatio. Das res corruptibiles, das temporales; accipis æternas; das te dimissuras res, accipis in æternum possidendas. Id. hom. 11. c. 6. in var. loc. S. Matth.

Tanta est elemofynæ virtus, ut audacter alumnos suos introducat: nota siquidem est ipsi cœli janitoribus, qui januas Sponsi obtinent. Nec solum nota, sed & venerabilis. Et si quos cognoverit sui studiosos, cum magna illis fiducia introducet; contradicere nemo, fed cedent omnes. Id. in ep. ad Philipp. in argumento epistolæ.

Mercatura, negotiatioque, cœlum est; atque ipsi pigritamus. Da panem, & accipe paradisiim: parva da, & magna suscipe: da mortalitæ, & immortalæ recipe. Id. hom. 9. de Pœnit.

Præmittamus, fratres, thesauros nostros in cœlum; sint vestros pauperes, qui possunt sinu suo, quæ nostra sunt, ad superna portare. Chrysofologus 1. 7.

Da homo pauperi terram, ut accipias cœlum; da numerum, ut accipias regnum; da micam, ut accipias totum. Id. 1. 8. Amore pauperis DEUM suum regnum vendit; & et emere illud omnis homo possit; fragmentum panis ponit in pretium. Deus regnum suum fragmento panis vendit; quis excusare poterit non ementem? quem tanta vilitas conditionis excusat? Id. 1. 41.

Manducate DEUS in cœlo panem, quem perciperit pauper in terra. Si nobis in cœlo misericordiæ sit patrona, nihil nobis nocet in terra. Id. 1. 42.

Si magna elemofynas facitis, magnam domum habebitis. Sin autem, remittet vos ad hospitale miserorum, scilicet ad Infernum. Sancti Vincentius Ferrer. serm. de S. Thoma Apostolo.

§. IX.

Exemplum Elemofynariorum.

Um facis convivium. Eccl. 14. 13. S. Ludovicus Rex Franciæ quotidie 120. pauperes; qui eum ubique sequebantur; in festis verò 200. ad mensam adhibebat, eisque sæpe ministrabat, & pedes abluibat. S. Elisabetha filia Andree Regis Hungariæ quotidie 300. pauperes mensæ adhibebat. Cornelius hic.

Unusquisque vestrum per unam Sabbati apud se seponat. 1. Cor. 16. 2. Idest, in primo die hebdomadæ, scilicet Dominica. Nota: unam, idest, primam: Hebraismo enim ponitur, numerus cardinalis pro ordinali. Secundo: Sabbatum hic idem est, quod hebdomada. Dominica itaque conveniebant Fideles in Ecclesia, & faciebant suas oblationes. Collectæ autem hic vocantur elemofynæ. Cornelius hic.

S. Osvoldus Rex, datis mille elemofynis, cuidam, dum pranderet, perciti elemofynam, unâ cum cibo scutellam dedit argentem. S. Aydamus Ep. juxta cum sedens, Regisque manum tenens, dixit: nunquam putrefact manus ista. Quam etiam adhuc integram dicunt in signum elemofynarum servari. V. Beda de gestis Anglor. c. 9.

Alexander V. ex ordine S. Francisci. evescus ad Pontificatum, adeo liberalis in pauperes fuit, ut diceret: se divitem Episcopum fuisse, pauperem Cardinalem, mendicum Pontificem. Cornelius in Ezech. c. 34.

Carolus V. Imp. etiamnum adolescentulum, subinde crumenam in pauperes uno die deplevit sepies. Dabantur autem ei una vice 40. floreni. Quin omnino etiam quandoque flevit Carolus, quòd non posset dare omnibus illa ope egentibus. Laurentius Surius A. D. 1558.

In fame Burgundiæ Ecdicius Senator ad quatuor millia pauperum assidue aluit. Unde ad eum vox de cœlo lapsa: Ecdici, qui fecisti rem hæc, tibi, & femini tuo panis non decuit in sempiternum: eò quòd obediens verbis meis, & famem meam refectione pauperum satiaveris. Ita Gregorius Turon. 1. 2. histor. Franc. cap. 24.

Leo Imp. cum adhuc privatus ageret, in itinere cœco cuidam stitenti dux viz fuit, & potum quasivit: cumque eum non inveniret. B. Virgo voce cœlestis lapsa aquam ei in luto monstravit; promittique, quòd luto oculis cœci illi eum illuminaret: ac tandem imperium ei promisit. Baronius A. C. 457.

In Cenobio quodam præca consuetudo est, in triduo diebus triginta continuis vacuum defuncti locum eatenus honorare; ut quiddid cibi, potusque, appositum fuisset vivo, id omne apponatur mortuo; & eaque omnia mensa illata in pauperum casas abeunt. Drexelius de elemof. p. 2. §. 3.

A. C. 1585. Uxorem domum ducturus civis Brunensis, vir dives, & crudelis, nuptias feliciter auspiciatus est. Nam, cum pro morte facris epulis prius accubuisse, triduo post trecentos pauperes benignè admodum mensa excepit, quibus ipse, & sponsa, intervenerunt. Sodalitas Parthenius 1. 2. c. 12.

Ex urbe una Cambaja quinquaginta millia hominum abierunt ad fluvium Gængem; locatumque se putar, qui in hoc flumine se laverit. Securus de salute existimant, si impendente morte pauxillum hujus aquæ biberint. Vir primarius, qui peregrinationem hanc objerat, ter in hoc flumine ponderavit matrem: semel argento, secundo margaritis, tertio auro; & hoc omne in pauperes erogavit. Ex historia relat. de regno Mogor.

§. X.

Elemofyna varia motiva.

Memoria mortis.

Quomodo Joseph allicitur portionem cum inope divideret? Gen. 42. 13. Alius non est super. Mox iussit miseri, ut implerent eorum sacos tritico. v. 25. Elcobar. 1. 3. Colloq. Chr. 1. 2. Obl. 1.

Colligat unusquisque. Eccl. 16. 16. 19. Cur prohibet lex cibum in crastinum servari? ut sibi persudant, alterum eis non suppetere diem: unde non referunt, quod non ederint, sed pauperi succurrant. S. Paschasius lib. 4. in Math. gradienti per desertum populo præcipitur, ut singuli non amplius ad victum quotidianum, quam gomor unum colligerent; sic vivat quotidie, quasi mortituri. Id. ibid.

Petit Elias famens à vidua panem; at illa vocat Dominus. Eccl. ut comedamus, & moriamur. 3. Reg. 17. 12. Audiens Elias feminam mortis memorem, opportune sibi succurrit petit: Noli timere; sed vade, & fac. Eccl. v. 13.

Est, qui locupletatur parvè agendo; & hoc est pars mercedis illius, in eo, quod dicit: inveni requiem mihi: & tunc manducabo de bonis meis solus: & nescit, quod tempus præterierit, & mors appropinquet. Eccl. 11. 18. 19. 20. Dupliciter hic dives errat: tum quia temporis brevitate, & propinquum vitæ finem, non attendit; tum quia dicit: manducabo de bonis meis solus. At dives, qui finem perpendit, non manducat solus, sed cum pauperibus. Job 31. 17. Si comedi bucellam meam solus. Barradius t. 3. lib. 4. cap. 2. D. 8. Pent.

Fili, si habes, benefacere. Eccl. 14. 11. memor esto, quoniam mors non tardat. v. 12. Optimum remedium, quod in avaris notavit; optimum ad exequendum, quod præcipit de elemofyna, mortis meditatio. Octavianus hic.

Cum descenderis. Luc. 16. 9. Sicut ex puppi, idest, sine villicationis considerato, rectè opes administrantur. V. Beda hic; qui sedulo finiendæ villicationis, ac rationis reddendæ, tempus præviderint, facile terrenorum omnium delectationes, & dilectione, nudatis; plus sibi de amicis conquirendis in futuro; quam divitiis in presentis colligendis, prospicere incumbunt. Barradius D. 8. Pent.

§. XI.

Variæ præmia elemofynæ, & aliamotiva.

Ex Veteri.

Num verè paritura sum annis? Gen. 18. 10. Et ecce eris exans. Luc. 1. 20. Cur Zacharias, & non Sara, ob petiitum signum, punitur? promittitur filius Zachariæ, & Saræ; & tamen, dum Zacharias de se dicit, quòd sit senex, castigatur, non item Sara, dum ait: num verè paritura sum annis? Hæc autè occupata fuerat in peregrinis recipiendis, ac eorum cibis parandis. Et quæ in misericordiæ operibus fuerat occupata, nihil mali